

ਐਮ.ਐਸ. ਸਵਾਤੀ ਗੁਪਤਾ NONE

V. NONE

ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. NONE

ਫਰਵਰੀ 2, 1995

[ਆਰ.ਐਮ. ਸਹਾਈ ਅਤੇ ਐਸ.ਸੀ. ਸੇਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ। ਆਰਟਸ 16, 14, 19 ਅਤੇ 21—ਯੂ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ 65% ਆਮ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਲੰਬਕਾਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ—ਕੀ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਇੰਦਿਰਾ ਸਾਹਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, [1992] ਸੁਪ. 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 217 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ—ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਸਰਕੁਲਰ—ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ—ਲੰਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਡੋਲ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਯੂ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚ 65% ਦਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟਸ. 16, 14, 19 ਅਤੇ 21 ਅਤੇ ਇੰਦਿਰਾ ਸਾਹਨੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ 32 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਯੂ.ਪੀ. ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ। ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਗਰੁੱਪ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪੰਜ ਨਿਰਧਾਰਤ ਗਰੁੱਪਾਂ ਰਾਹੀਂ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੱਲ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਅਡੋਲ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਕਤ ਪੰਜ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ./ਓ.ਬੀ.ਸੀ./ਆਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲਈ 15% ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ./ਓ.ਬੀ.ਸੀ. ਲਈ ਲੰਬਕਾਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 21%, 2% ਅਤੇ 27% ਸੀਟਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ 30% ਸੀਟਾਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: 1.1 ਸੇਧੇ ਗਏ ਸਰਕੁਲਰ ਨੇ ਆਮ ਅਤੇ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ./ਓ.ਬੀ.ਸੀ. ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ 50-50 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੰਬਕਾਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਬਣਾ ਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ 15% ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਡੋਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ।

1.2 ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਾਲ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਕਿ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪੰਜ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਡੋਲ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਜਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਇੰਦਿਰਾ ਸਾਹਨੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। [831-ਏ]

ਇੰਦਿਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਗੱਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇੰਡੀਆ ਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, [1992] ਸੁਪ. 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 217, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸਿਵਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰਤਾ : ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 777 ਦਾ 1994।

(ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 32 ਅਧੀਨ।)

ਅਸਰਫ ਚੈਂਪਰੀ, ਮਿਸ ਐਮ. ਚੈਂਪਰੀ, ਸ਼ਾਹਿਦ ਰਿਜ਼ਵੀ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਨ. ਕੇਸ਼ਵਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਡਾ. ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ ਅਤੇ ਆਰ.ਬੀ. ਮਿਸਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਪ੍ਰਦੀਪ ਮਿਸਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਲਈ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ :

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਿਸਨੇ 1994 ਵਿੱਚ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੰਬਾਇਨਡ ਪ੍ਰੀ-ਮੈਡੀਕਲ ਟੈਸਟ ਲਈ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਲਖਨਊ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ 17 ਮਈ 1994 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਸਰਕੁਲਰ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ 65% ਆਮ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਲੇਖ 16, 14, 19 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਉਲੰਘਣਾਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੰਦਿਰਾ ਸਾਹਨੀ & ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ & ਹੋਰ, [1992] ਸੁਪ. 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 217 ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 17.12.1994 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ :

"ਜੀ.ਓ. ਨੰਬਰ 2697/ਸੇਕ-14/ਵੀ- 9੯/III/93, ਮਿਤੀ 17.5.94, ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ, ਮੈਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹਾਂ ਕਿ, ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਬਾਇਨਡ ਪ੍ਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਟੈਸਟ (ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ.ਟੀ.) 1994 ਰਾਹੀਂ ਭਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਹੇਰੀਜ਼ੋਟਲ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :

1. ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਲੜਾਕੂਆਂ ਦੇ ਅਸਲ ਆਸਰਾਂ 05 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
2. ਮਰੇ/ਅਪਾਹਜ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ/ਧੀਆਂ 02 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
3. ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਉਮੀਦਵਾਰ 02 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 4. ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ 03 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ
5. ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ 03 ਫੀਸਦੀ

2. ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ 'ਕ੍ਰੈਡਿਟਿਜ਼' ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਜੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ/ਹੋਰ ਪਿੱਛੜੀ ਵਰਗ/ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗ੍ਰਾਮੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸਰੀਰਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਅਪਾਹਜ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੋਰ ਪਿੱਛੜੀ ਵਰਗ ਜਾਂ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪਿੱਛੜੀ ਵਰਗ ਜਾਂ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

3. ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਲੰਬਕਾਰੀ" ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਸਾਰੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ.ਟੀ. 1994 ਰਾਹੀਂ ਭਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

(a) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ - 21 ਫੀਸਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ

(b) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ - 02 ਫੀਸਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ

(c) ਹੋਰ ਪਿੱਛੜੀ ਵਰਗ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ - 27 ਫੀਸਦੀ

ਹਰੇਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ 30 ਫੀਸਦੀ ਸੀਟਾਂ"

ਪਿਛਲੇ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

"ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ.ਟੀ. 1994 ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਕੁੱਲ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, 35% ਸੀਟਾਂ ਜਨਰਲ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 65% ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਦਰਸਾਏ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹਨ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ:

(ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 30% ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ) 2. ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰ 3% (ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 30 ਫੀਸਦੀ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ।)

3. ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਖੇਤਰ 3% (30% ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ)

4. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ 21% ਅਤੇ (30% ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ)

5. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ 2% ਅਤੇ (30% ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ)

6. ਅਸਲ ਆਸਰਾ 5% ਅਤੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 1 ਵਿੱਚ ਉਲੇਖਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਮ ਜਾਂ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕਰੀ ਗਈ ਗੱਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਬਾਕੀ ਸੀਟਾਂ ਜਨਰਲ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 30 ਫੀਸਦੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ।"

65% ਦਾ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਨਰਲ ਵਰਗ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 35% ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 30% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕਰਕੇ ਜਨਰਲ ਕੈਟਾਗਰੀ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਜਨਰਲ ਸੀਟਾਂ ਘਟ ਕੇ 5% ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਰਕੂਲਰ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਔਰਤਾਂ ਲਈ 30% ਦਾ ਹੁਣ ਸੇਧੇ ਹੋਏ ਪੈਰਾ (3) ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਸਰਕੂਲਰ ਡਾ. ਧਵਨ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਧੇ ਹੋਏ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹਨ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਜਨਰਲ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਨਰਲ ਕੈਟਾਗਰੀ ਲਈ 35% ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਨੁਕਸ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੰਬਕਾਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਹੁਣ ਜਨਰਲ ਵਰਗ ਲਈ 50% ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ 50% ਹੈ: ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ 15% ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪਿਛਲੇ ਸਰਕੂਲਰ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਜਨਰਲ ਕੈਟਾਗਰੀ ਨੂੰ 35% ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਵਰਟੀਕਲ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸੇਧੇ ਹੋਏ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਹਰੀਜੱਟਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਹੁਣ ਜਨਰਲ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੋਧਿਆ ਸਰਕੂਲਰ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ.ਟੀ. ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ - ਇੱਕ, ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਰਾਖਵਾਂ। ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ 50% ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕੂਲਰ ਦਾ ਪੈਰਾ 2 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 1 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਰਗ ਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਗੇ। ਕਿਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਮ ਜਾਂ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਅਜਿਹਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਰੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ

ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਤੀਜਤਨ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 17.12.1994 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਕੂਲਰ ਦੁਆਰਾ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ਼ (2) ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਬਚਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate